

Àgape funerari

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Martí de Torruella
Emplaçament: Sant Joan de Vilatorrada i Sant Martí de Torruella

Coordenades:

Latitud: 41.74573
Longitud: 1.80547
UTM Est (X): 400678
UTM Nord (Y): 4622235

Classificació

Número de fitxa: 08218-83
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Tradició oral
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Estat de conservació: Dolent
Protecció: Inexistent
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Pública

Fitxes associades:

[Costum de manar el dol](#)

Autor de la fitxa: Arqueociència S.C. SL (Raquel Valdenebro)
Data de registre de la fitxa: ds., 20/01/2001 - 01:00

Descripció

Igual que a altres llocs de Catalunya era costum celebrar un àpat funerari després de l'enterrament que presentava semblants característiques a les d'arreu. El sentit d'aquesta tradició era que al haver problemes de comunicacions, molts familiars i amics es desplaçaven a casa del difunt per l'enterrament i els era difícil tornar el mateix dia. La particularitat d'aquesta tradició a Sant Martí és que segons informació oral de la Sra. Rosa Arderiu era costum posar un plat de cara amunt i un altre de cara avall, a sobre del qual s'hi posava la forquilla i la cullera en forma de creu en diagonal i un panet que també en tenia una. Mentre durava el dol, la mestressa de la casa acostumava a portar una cistella plena

de pa com ofrena al capellà de l'església. Això es feia tots els diumenges durant un període d'un any. Més endavant aquest costum va ser substituït per diners. Segons informació oral del Sr. Josep Basora abans d'aquest àpat era obligat rentar-se les mans, i es tractava d'una mena de ritual al qual ningú es negava. A l'entrada de la casa es col·locava un home amb una portadora i tirava una mica d'aigua sobre les mans. Tothom s'hi posava en fila i respectava silenciosament el seu torn. El Sr. Joan Grau i Riera va confirmar el costum de col·locar els coberts en forma de creu. A Sant Joan de Vilatorrada també tenia lloc aquesta tradició. Segons informació oral del Sr. Isidre Vila i Isidre Vilà, en acabar el funeral s'oferia un àpat a familiars i amics del difunt, col·locant els coberts a taula en forma de creu.

Història

Aquest costum ha estat ben documentat a Catalunya des del segle XII. Es tracta d'un menjar ritual, que incloïa entre els costums de l'acte una ablució ritual (RIU, 1982). El menjar de difunts, segons els estudiosos, tal vegada sigui un record de les libacions rituals que es feien sobre les tombes.

